

Kommunal- og distriktsdepartementet

Deres referanse:

25/361

Dato:

12.05.2025

Høring – egenregistrering av opplysninger i matrikkelen

Norsk Journalistlag (NJ) er fagforeningen for redaksjonelle medarbeidere i redaktørstyrte medier, frilansere samt studenter som utdanner seg til journalistyrket. Vi arbeider for å ivareta medlemmenes journalistfaglige interesser, og verner om den redaksjonelle uavhengigheten og ytringsfriheten. NJ har i dag rundt 8700 medlemmer.

Vi viser til forslaget til endringer i matrikkelforskriften om egenregistrering, og vil i denne sammenheng fremheve behovet for at det samtidig gjøres grep for å styrke åpenheten om eierskap til fast eiendom. Regjeringen understreker selv i totalberedskapsmeldingen (Meld. St. 9 (2024–2025), s. 16) viktigheten av å «styrke oversikten over reelle eiere av eiendommer og etablere system for godkjenning av kjøpere av visse eiendommer». Norsk Journalistlag mener dette må ses i sammenheng med et bredere og mer målrettet arbeid for større innsyn og bedre kontroll.

Mangelen på åpenhet om eierskap til fast eiendom svekker både beredskapen og demokratiet. Det gjør det vanskelig å identifisere hvem som står bak strategiske eiendomskjøp, og hindrer pressen og offentligheten i å kunne stille nødvendige spørsmål om eierskapsstrukturer og interesser – spørsmål som ofte er av stor samfunnsmessig betydning. I dag er det altfor lett å skjule reelt eierskap bak stråmenn, holdingselskaper eller utenlandske foretak uten sporbar tilknytning.

Journalisters tilgang til oppdaterte og etterrettelige eiendomsdata er avgjørende for både etterprøvbarhet og samfunnskontroll. Mangel på full oversikt over hvem som faktisk eier eiendom i Norge – og hvor – svekker både statens evne til å beskytte kritisk infrastruktur og samfunnets evne til å føre demokratisk kontroll. Dette er ikke et spørsmål om rent byråkrati, men om beredskap, sikkerhet og tillit.

TV 2s prisbelønte avsløring av de såkalte «russerhyttene» illustrerer alvoret. Saken dokumenterte hvordan utenlandske statsborgere – også fra stater som vurderes å utgjøre en etterretningstrussel – har kunnet kjøpe hus og hytter i Norge, uten noen form for kontroll med eiendommenes nærhet til forsvarsanlegg, havner, energiforsyning eller annen strategisk infrastruktur. At denne typen informasjon først blir avdekket gjennom undersøkende journalistikk, og ikke gjennom offentlig forvaltning, synliggjør journalistikkens betydning.

Norsk Journalistlag vil derfor sterkt understreke at eventuelle nye registreringsordninger og forskriftsendringer må utformes slik at de styrker pressens og offentlighetens tilgang til informasjon om reelt eierskap til fast eiendom. En moderne og sikker eiendomsforvaltning krever transparente registre og et regelverk som bygger på prinsipper om etterprøvbarhet, åpenhet og demokratisk kontroll.

Vennlig hilsen,

Dag Idar Tryggestad
leder

Ina Lindahl Nyrud
advokat